

skoleforstander Frederik Schrøder i Askov. Staar han alene, er det alligevel en Mand, som staaer ved det, han mener og tænker, og jeg er overbevist om, at han har Fremtiden for sine Anskuelser, og at de gængse Anskuelser, som endnu behersker det danske Folk og den danske Regering, ikke kan staa i Længden.

Man har jo fra Versailles udgivet den store Parole om Folkenes Selvbestemmelsesret, men fra Versailles er ogsaa kommet de grove, kyniske Krænkelser af Folkenes Selvbestemmelsesret hele Europa over, særlig i Østeuropa. Der kan bødes noget derpaa ved Grænseforandringer, men naar man ser lidt dybere ind i Spørgsmaalet, bliver man klar over, at det afgørende i dette Spørgsmaal alligevel ikke kan gøres ved Grænseforandringer, men at der skal noget andet til. Man kan tænke sig Østeuropa ordnet, som man vil, saa vil man dog aldrig komme bort fra, at Statens Grænser der altid vil komme til at skære midt ind i Folkelegemer. Det andet, der skal til, som vil blive af den allerstørste Betydning for at læge en Del af de Saar, der er tilføjet Europa, vil netop være kulturel Selvbestemmelsesret, kulturelt Autonomi, dette, at et Folk ogsaa indenfor et andet Statsomraade selv har Lov til at sørge for de kulturelle Ting, som de alene kan sørge for. Vi er alligevel ikke helt uden Eksempel derpaa; der gives i Europa een Stat, som har vovet at gøre det, og ikke tøvende, ikke utilstrækkeligt, ikke halvt, men fuldkommen ført den Tanke frem, og det er Estland. Jeg har allerede for nogle Aar siden her nævnt, at det var Meningen at gøre det i Estland og Letland. Det blev den Gang benægtet. Nu kan jeg sige mere. Det er ikke blot Meningen, det er Virkeligheden. Der har de nationale Mindretal fuldkommen kulturel Autonomi, Selvforfatning, Frihed. Man behøver imidlertid ikke at vise hen til dette nye Tilfælde, det var allerede Tilfældet i det gamle Østrig, der rummede saa mange Folkeslag indenfor sine Statsrammer. Der havde man nationale Skoletilsyn for de forskellige Folk. Den Tanke vil blive raadende i Fremtiden, og jeg kunde ønske, at den ogsaa snart vilde blive herskende i den danske Stat. Jeg kunde i det hele taget ønske, at man ryddede til Side en hel Del af det, der er generende mellem den danske Stat og den tyske Stat, og jeg synes, at der i Virkeligheden er en hel Del, som med god Villie med Lethed kunde ryddes til Side.

Der gives saaledes i de nye Landsdele en hel Del Personer, hvis Indfødsret endnu er omstridt, de er simpelt hen statsløse, idet

de ikke anerkendes hverken af den danske Stat, ej heller af den tyske Stat som deres Statsborgere. Grunden er den, at man har forskellige Synspunkter paa den danske Side og paa den tyske Side angaaende det Spørgsmaal, hvor disse Personer har haft Opholdssted i den afgørende Tid fra 1. Oktober 1918 til 15. Juni 1920. Og fordi det saaledes er blevet en Sag mellem to Stater, og fordi det er Personer, der i Grunden svæver mellem disse to Stater, kan jeg ikke se, der er anden Vej til at faa det ordnet end ved, at man forhandler fra Stat til Stat. Jeg har gjort opmærksom paa disse Tilfælde allerede tidligere, og der bliver flere og flere af dem. Jeg forstaaer i Grunden ikke, hvorfor man har indskrænket de Forhandlinger, der blev ført, udelukkende til Skolespørgsmaal. Hvorfor benyttede man ikke Lejligheden til at faa de andre Ting, der ikke er blevet helt ordnet ved den dansk-tyske Traktat, som blev sluttet for 2 Aar siden, var det vel, ordnet?

Jeg kan heller ikke undlade at komme ind paa et andet Spørgsmaal, som er uløst, og som man atter og atter har vist til Side baade fra Regeringens og dette Tings Side som noget, man ikke kunde have at gøre med. Det er Valutaspørgsmaalet, Spørgsmaalet om den tyske Rigsmark og Hypotekmarken. Den danske Stat har erklæret, at den kan ikke gøre noget, den beklager, at der ikke kan gøres noget. Men nu ligger Sagen jo saaledes, at Udenrigsministeriet for nogle Dage eller Uger siden har givet Anvisning paa, hvilke Formaliteter man burde opfylde for at kunne sikre sig Retten til de Opskrivninger af den tyske Papirmark, der er blevet anordnet af den tyske Regering. Den tyske Regering har bøjet sig for den Retsopfattelse, der protesterer imod, at Staten gør Pengene værdiløse og dermed største Delen af sine Borgere fattige. Det er de fornemste Jurister, Tyskland har, Rigsretten i Leipzig, der har gjort sig til Talsmand for denne Retsopfattelse og forlangt af Staten, at den skal respektere den. Nu er jo Forholdet, synes jeg, dette, at den danske Stat er Arvtager efter den tyske Stat i de nye Landsdele i disse Forhold, og vil man ikke anerkende noget saadant, kan der jo opstaa det mærkelige Forhold, at de danske Markejere, for saa vidt de kan gøre deres Krav gældende i den tyske Stats Omraade, har Udsigt til at vente en vis Skadeserstatning, medens de paa den danske Stats Omraade ikke kan gøre saadanne Fordringer gældende. Hvor vanskeligt dette Spørgsmaal end er at løse, synes jeg, at naar man ikke anser det for uløseligt